

چرا واشنگتن تن به مبادله داد؟

شب گذشته (پنجشنبه) جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا در موضع‌گیری‌های جداگانه‌ای و به صورت رسمی اعلام کردند ...

شب گذشته (پنجشنبه) جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده آمریکا در موضع‌گیری‌های جداگانه‌ای و به صورت رسمی اعلام کردند که در ارتباط با تبادل زندانیان بین ۲ کشور و همچنین آزادسازی چند میلیارد دلار از دارایی‌های ایران که برای چندین سال به طور غیرقانونی در کره جنوبی به بهانه تحریم‌های واشنگتن علیه تهران توقیف شده بود، به توافق رسیده‌اند و روند این ۲ موضوع آغاز شده است.

به گزارش ایسنا، مذاکرات برای تبادل زندانیان بین تهران و واشنگتن و همچنین آزادسازی دارایی‌های بلوکه شده ایران در کره جنوبی، موضوعی است که بین ایران و آمریکا در طول ۲ سال گذشته و جدا از روند مذاکرات رفع تحریم با وساطت برخی از کشورهای منطقه از جمله عمان و قطر در جریان بوده است و حتی در مقطعی بر اساس آنچه که «حسین امیرعبداللهیان» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در اردیبهشت ماه سال جاری اعلام کرد، صورت جلسه‌ای بین ایران و نماینده آمریکا «که یک دیپلمات خانم انگلیسی بوده» در این ارتباط امضا شد اما به دلیل برخی ملاحظات طرف آمریکایی، ماه‌ها اجرای این صورت جلسه به تعویق افتاد.

بالاخره شب گذشته و در حالی که این روزها مجدداً بحث تبادل زندانیان بین ایران و آمریکا و آزادسازی بخشی از دارایی‌های ایران در صد خبرها قرار گرفته بود و وزیر امور خارجه ایران در روز سه‌شنبه در جمع خبرنگاران در حاشیه نشست درباره بریکس در تهران اعلام کرده بود که تهران بر اساس نگاه انسانی خود به موضوع تبادل زندانیان هیچ پیش شرطی برای این موضوع ندارد، عدد زندانی‌ها مهم نیستند و مانعی هم در این ارتباط نیست، اعلام شد که دو کشور در ارتباط با این موضوع به توافق رسیده‌اند. شب گذشته در ابتدا رسانه‌های آمریکایی اقدام به خبررسانی در مورد توافق اخیر ایران و آمریکا کردند، چنان‌که روزنامه نیویورک تایمز در مطلبی به نقل از منابع خود اعلام کرد مطابق با توافق حاصله میان ایران و آمریکا، پنج زندانی آمریکایی که به جرم جاسوسی در ایران به حبس محکوم شده بودند، در ازای آزادی چند زندانی ایرانی و دسترسی تهران به ۶ میلیارد دلار برای اهداف بشردوستانه، اجازه ترک ایران را پیدا خواهند کرد.

این روزنامه نوشت: مراد طاهباز، سیامک نمازی و عماد شرقی از جمله زندانیان آزاد شده توسط ایران هستند و نام ۲ زندانی آزاد شده دیگر ذکر نشده است. سه زندانی نام‌برده و یکی از ۲ زندانی ناشناس در روز پنج‌شنبه از زندان اوین به هتلی در تهران منتقل شده‌اند، آن‌ها قرار است چندین هفته در این هتل بمانند تا ایران به آن‌ها اجازه خروج از کشور را بدهد. سیامک نمازی در سال ۱۳۹۵ به جرم جاسوسی و همکاری با دولت آمریکا، عماد شرقی در سال ۱۳۹۹ به جرم جاسوسی و جمع‌آوری اطلاعات نظامی و مراد طاهباز در سال ۱۳۹۸ به جرم جاسوسی از مراکز حساس نظامی در پوشش محیط زیستی، هر کدام به ۱۰ سال حبس محکوم شده بودند. با توجه به تخلیه اطلاعاتی این جاسوس‌ها و اینکه عملاً مهره‌های سوخته به حساب می‌آیند، اما آمریکایی‌ها برای تبادل آن‌ها حاضر به پذیرش شرایط ایران شده‌اند.

«آدرین واتسون» سخنگوی شورای امنیت ملی آمریکا در یک موضع‌گیری رسانه‌ای، گزارش منتشر شده توسط روزنامه نیویورک تایمز را تأیید و اعلام کرد که ۵ جاسوس آمریکایی در ایران از زندان آزاد شده‌اند و اکنون در حصر خانگی به سر می‌برند. در ادامه اظهارنظر رسانه‌ها و مقامات آمریکایی در مورد این توافق که بنا به گفته مقامات ایرانی امکان تحقق آن خیلی زودتر از این وجود داشت و آمریکایی‌ها در این مدت تلاش داشتند که این موضوع را با مذاکرات احیای برجام و برخی از تحولات داخلی ایران طی ماه‌های گذشته گره بزنند، ولی با توجه به عدم موفقیت در این زمینه، بالاخره تن به انجام این توافق دادند.

نماینده‌ای ایران در سازمان ملل نیز روز پنج‌شنبه در رابطه با اخبار منتشر شده به شبکه خبری سی‌بی‌اس آمریکا اعلام کرد: به عنوان بخشی از توافق همکاری بشردوستانه که با میانجی‌گری یک دولت ثالث حاصل شده است، ایران و آمریکا پذیرفته‌اند که متقابلاً پنج زندانی را آزاد و آن‌ها عفو کنند. جا به جایی امروز آن‌ها گام ابتدایی حائز اهمیت است در جهت اجرای توافق است.

همچنین «نور نیوز» رسانه نزدیک به شورای عالی امنیت ملی ایران پنج‌شنبه شب در صفحه خود در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر) نوشت: جمهوری اسلامی ایران ماه‌هاست که به دلایل بشردوستانه، گفت‌وگوهای غیرمستقیم برای تبادل زندانیان میان ایران و آمریکا را آغاز کرد. این مذاکرات با رویکرد سیاسی آمریکا و گره زدن موضوعات غیر مرتبط بسیار طولانی شد اما اکنون شرایط در حال تغییر است.

«علی باقری» معاون سیاسی وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی که این روزها برای انجام دور جدید گفت‌وگوهای سیاسی بین ایران و برزیل در این کشور آمریکای لاتین به سر می‌برد و احتمالاً از مطلع‌ترین افراد در وزارت خارجه ایران در مورد جزئیات توافق انجام شده است و به نظر می‌رسد سفر هفته پیش او به عمان نیز بی‌ارتباط با این موضوع نبوده است در یک موضع‌گیری در این ارتباط نوشت: فرایند آزادسازی چند میلیارد دلار از دارایی‌های ایران که چند سال است به طور غیرقانونی توسط آمریکا توقیف شده، آغاز شد. ایران تضمین لازم برای پایبندی آمریکا به تعهدات خود را دریافت کرده است. آزادی چند ایرانی که به طور غیرقانونی در آمریکا بازداشت شده بودند در این چارچوب است.

البته برخی از فعالان فضای مجازی بعد از این اظهارنظر باقری مبنی بر این که «ایران تضمین لازم برای پابندی آمریکا به تعهدات خود را دریافت کرده است» این پرسش را مطرح کردند که «آیا اساساً می شود در این ارتباط از تعهد آمریکا سخن گفت؟» که عده ای نیز در پاسخ به پرسش مطرح شده معتقد بودند احتمالاً منظور باقری از تعهد این است که ایران تا زمانی که آمریکا به تعهد خود در مورد آزادسازی دارایی های ایران عمل نکند و پول های آزاد شده به حساب های مدنظر ایران واریز نشود، تبادل صورت نخواهد گرفت.

در این راستا، «محمد جمشیدی» معاون سیاسی رئیس جمهور اعلام کرده است تا زمان انتقال کامل پول ها، زندانیان مدنظر آمریکا همچنان در امان باقی می ماند.

سفر اخیر باقری به عمان به گزارش آيسنا از شب گذشته تاکنون در مورد میزان پول های آزاد شده ایران و نحوه دسترسی ایران به منابع آزاد شده روایت های متفاوت و بعضاً متناقضی مطرح شده است. برخی از رسانه های خبری، رقم آزاد شده را حدود ۶ میلیارد دلار اعلام کرده اند و این آزادسازی را فقط مربوط به پول های بلوکه شده ایران در کره جنوبی می دانند.

این در حالی است که شب گذشته خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی ایران در یک خبر مدعی شد که رقم آزاد شده حدود ۱۰ میلیارد دلار است و علاوه بر کره جنوبی، مقدار قابل توجهی از وجوه ایران در بانک TBI عراق نیز آزاد خواهد شد و فرآیند آزادسازی مبلغ دیگری از وجوه ایران در یکی از بانک های اروپایی نیز آغاز شده است. به نظر می رسد موضوع ذکر شده در خبرگزاری دولت در ارتباط با آزادی مقدار قابل توجهی از وجوه ایران در بانک TBI عراق، به خبرمنتشر شده در ۲ هفته پیش باز می گردد که مقامات آمریکایی اعلام کرده اند که کاخ سفید موافقت کرده که بخشی از پول های بلوکه شده ایران در بانک های عراق به عمان منتقل شود.

در حالی که رسانه ها و مقامات آمریکا مدعی هستند ایران به صورت مستقیم به وجوه آزاد شده دسترسی ندارد و صرفاً می تواند سفارش غذا، دارو و تعداد محدودی تجهیزات پزشکی را به بانکی که این پول در قطر به آن واریز می شود ارائه کند و بانک مورد اشاره در دوحه هزینه کالا را پرداخت می کند و شرکت های قطری آن ها را به ایران تحویل می دهند، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران پنجشنبه شب در بیانیه خود با رد این ادعاها، تاکید کرد نحوه بهره برداری از منابع و دارایی های مالی رفع توقیف شده در اختیار جمهوری اسلامی ایران بوده و این منابع برای نیازهای مختلف کشور حسب تشخیص مراجع ذی صلاح هزینه خواهد شد.

همچنین «محمد مرندي» از افراد نزدیک به تیم مذاکره کننده ایران نیز در توییتری در پاسخ به ادعاها «باربارا اسلاوین» تحلیل گر آمریکایی که چنین ادعایی را تکرار کرده بود، نوشت: این ادعایی نادرست است که توسط افراد ناخرسند ساخته شده است. ایران به دارایی های آزاد شده خود دسترسی مستقیم و کامل خواهد داشت؛ شرکت های قطری نقشی نخواهند داشت، بانک های ایران کنترل کامل خواهند داشت و می توانند بدون محدودیت کالا و خدمات خریداری کنند.

مرندی: ایران به دارایی های خود دسترسی مستقیم و کامل خواهد داشت به گزارش آيسنا در حالی که از شب گذشته اظهار نظرهایی مختلفی از سوی مقام ها و رسانه های ایرانی و آمریکایی در ارتباط به توافق صورت گرفته منتشر شده است، امروز (جمعه) نیز وزارت امور خارجه کره جنوبی که طی سال های گذشته اقدام به راهزنی از اموال ملت ایران کرده است و به بهانه تحریم های آمریکا از پرداخت مطالبات ایران سرباز زده است و به تازگی ایران نیز موضوع شکایت از این کشور را به خاطر این بدعهدی در دستورکار خود قرار داده است در یک موضع گیری عجیب اعلام کرد که هیچ اطلاعاتی در رابطه با گزارش های رسانه ها مبنی بر اینکه تهران پنج جاسوس آمریکایی را به عنوان بخشی از قراردادی آزاد کرده است که بر اساس آن ۶ میلیارد دلار از دارایی های ایران در کره جنوبی آزاد می شود، ندارد.

سئول البته گفته است: دولت ما در حال رایزنی نزدیک با کشورهای درگیر، شامل ایالات متحده و ایران برای حل موضوع وجوه مسدود شده ایران بوده و امیدوار است که این موضوع به صورت دوستانه حل شود.

بر اساس آنچه برخی از رسانه های آمریکایی از منابع خود اعلام کرده اند، احتمالاً اجرای کامل این توافق چند هفته ای طول خواهد کشید و تا اواسط سپتامبر (شهریور-مهر) این موضوع اجرایی و عملیاتی می شود.

البته جمهوری خواهان آمریکا نیز بیکار ننشسته اند و از شب گذشته دولت بایدن را زیر انتقادهای تند و تیز خود گرفته اند. «مایک پامپئو» وزیر خارجه پیشین آمریکا نوشت که آزاد کردن ۶ میلیارد دلار برای اینکه «پنج آمریکایی بتوانند به نوع دیگری از زندان بروند، توافق افتضاحی است». «مایک پنس» معاون رئیس جمهور پیشین آمریکا نیز با استقبال از آزادی جاسوسان آمریکایی بازداشت شده در ایران، اما مدعی شد «بایدن بزرگ ترین باج تاریخ آمریکا را به ایران داده است».

با این حال، به نظر می رسد اجرای دقیق و کامل این توافق که همواره سیاست اعلامی تهران درباره اهداف بشردوستانه آن بوده، خارج از روند مذاکرات رفع تحریم ها انجام و آمریکا هم ناچار به پذیرش آن شده، می تواند تسهیل کننده مذاکرات رفع تحریم ها هم باشد؛ مذاکراتی که ایران برای جمع بندی آن دارای آمادگی است و این آمریکایی ها هستند که به نظر می رسد هنوز از اراده سیاسی لازم در این زمینه برخوردار نیستند. البته با حصول این توافق به نظر می رسد آمریکایی ها متوجه شده اند که نمی توانند وقت کشی در مذاکرات رفع تحریم ها را به تحولات داخلی ایران گره بزنند.

مقام های جمهوری اسلامی ایران نیز اعلام کرده اند برخلاف دوره گذشته، کشور معطل مذاکره و یا احیای برجام نیست و این موضوع هم راستا با خنثی سازی تحریم ها در جریان است.

«سید ابراهیم رئیسی» رئیس جمهوری اسلامی ایران در گفت و گوی زنده تلویزیونی خود در شامگاه سی ام خرداد ماه گفت: ما رفع تحریم ها را دنبال می کنیم اما خنثی سازی آن را هم دنبال می کنیم و مهم تر از همه این ها به این فکر می کنیم که کشور به حدی قدرتمند شود که اساساً از تکانه هایی مثل تحریم هیچ تکانی نخورد.